

Rapport
Ungkulturenkät
Sörmland 2021

Kultur & Utbildning Sörmland, Nyköping juni 2022

Illustration/bild omslag: Regin Wellander

Bilden ingår i konstprojektet *Wyrdheim* med kopplingar till den svenska folktron

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Inledning	6
Syfte.....	6
Bakgrund.....	6
Informationskanaler och marknadsföringsmaterial.....	7
Datainsamling	7
Frågor och svarsalternativ.....	7
Läsanvisningar.....	8
Bakgrundsvariabler.....	10
Födelseår.....	10
Kön	11
Född i annat land	12
Kommun.....	12
Ta del av andra kommuners kulturutbud.....	12
Sysselsättning.....	13
Pengars betydelse för val av kulturaktivitet.....	13
Funktionsnedsättning	14
Medlem i förening	14
Resultat	16
Inkomna svar	16
Inkomna förslag och kommentarer	16
Kulturaktiviteter	16
Unga kulturyttringar	18
Övriga kulturaktiviteter.....	20
Avslutande diskussion med förslag till fortsatt arbete	27
Referenser.....	30

Bilaga 1. Ungkulturenkät Sörmland 2014

Bilaga 2. Ungkulturenkät Sörmland 2021

Bilaga 3. Fråga A8, inkomna kulturellerade förslag och kommentarer 2021

Bilaga 4. Fråga A14, inkomna kulturellerade förslag och kommentarer 2021

Bilaga 5. Fråga A15, inkomna kulturellerade tankar, idéer och förslag 2021

Sammanfattning

Ungkulturenkät Sörmland 2021 riktade sig till 16–26 åringar boende i Södermanlands län och genomfördes 1–15 november 2021. Syftet med enkäten som i stora drag är en uppföljning av 2014 års enkät var primärt att fånga upp vilka kulturaktiviteter som målgruppen ägnar sig åt på fritiden, vad de tycker om kulturen samt identifiera eventuella nya ”unga kulturyttringar”. Med unga kulturyttringar menas kulturyttringar som utövas av unga (och vuxna) och som befinner sig i gränslandet för vad som ingår och inte ingår i de kultur- och konstområden som ligger till grund för regionala och statliga kulturuppdrag samt offentlig bidragsgivning. Även ”kulturovana” uppmanades att svara på enkäten.

En procent av länets 16–26 åringar har svarat på enkäten, totalt inkom 376 svar varav 363 bedömdes som godkända; rätt ålder och bosatta i Södermanlands län. 81 procent av dessa har valt att vara anonyma. Svar har inkommit från länets samtliga kommuner vilket är en ökning jämfört med 2014 då svar inkom från unga i åtta av länets nio kommuner.

Datansamlingen är gjord via en webbenkät, undersökningen är därmed varken randomiserad eller statistiskt säkerställd utan har mer karaktären av en spaning som kan indikera vilka frågor man kan arbeta vidare med och på vilket sätt. I rapporten beskrivs det insamlade materialet och utan att göra anspråk på statistiska samband eller orsak och verkan förs ett resonemang kring eventuella mönster, tänkbara orsaker och vad man behöver veta mer om.

Då svarsalternativen för fråga A7(a) *Hur ofta gör du följande saker på din fritid?* består av såväl enskilda kulturaktiviteter som ”Besöka bibliotek”, enskilda kulturaktiviteter med exempel ”Skriver (till exempel poesi, dagbok, bloggar) och grupper av kulturaktiviteter som ”Sysslar med graffiti, skejt, hiphop, streetdance eller liknande” kan inget sägas om vilken eller vilka av ”delaktiviteterna” som respondenten tänkte på när de svarade på enkäten. Därför krävs fördjupade studier för att kunna dra slutsatser om bakomliggande faktorer och samband.

Inga nya ”unga kulturyttringar” utöver de som redan i 2014 års enkät identifierades har upptäckts. De tre kulturaktiviteter som högst andel ägnar sig åt någon gång per år är Spela data/tv-spel, rollspel eller liknande (84 procent), Ta del av streamad kultur på skärm: film konserter, scenkonst med mera (84 procent) och Gå på konsert, teater, LAN, danssuppvisning, museum, utställning och bio (81 procent).

En jämförelse mellan 2021 års (363 svar) och 2014 års (89 svar) enkätresultat visar att andelen som någon gång per år ägnar sig åt de i fråga A7(a) beskrivna kulturaktiviteterna generellt minskat utom för Skriva (till exempel poesi, dagbok, bloggar) som ökat med 16 procent, Spela data/tv-spel, rollspel eller liknande som ökat med tre procent och Motorintresse: lackering, design, veteranbilar eller liknande som ökat med en procent. Den aktivitet som minskat mest är biblioteksbesök (-33 procent). Utan att dra några direkta slutsatser är det rimligt att anta att fysiska restriktioner under pandemin (covid-19) varit en bidragande faktor.

Till skillnad från kvinnor och män finns det kulturaktiviteter som alla hen (100 procent) som svarat på enkäten ägnar sig åt. Dessa är streama kultur, läsa böcker och ta del av Live-kultur. Den kulturaktivitet som högst andel män gör är spela data/tv-spel, brädspel eller liknande (98 procent) och motsvarande för kvinnorna är bokläsning (85 procent). En jämförelse mellan totalgruppen (363 svar) och de som uppgett funktionsnedsättning respektive de som uppgett annat födelse-land och bott minst 10 år i Sverige visar att andelen som utövar kulturaktiviteterna i fråga A7(a) generellt är högre än totalgruppen för personer med funktionsnedsättning och lägre än totalgruppen för utlandsfödda som bott minst 10 år i Sverige för fem av 13 kulturaktiviteter, lika för två och högre för sex.

36 procent har namngett föreningen de är medlem i, alternativt namngett ett sammanhang som de ingår i som arrangerar kultur alternativt erbjuder kurser eller liknande inom kultur. Totalt nämns 32 olika kulturföreningar. Drygt 70 procent kan tänka sig att åka till en annan kommun för ett kulturutbud man menar saknas i den egna kommunen. Cirka hälften av dessa under förutsättning att kollektivtrafiken passar med tid och plats för aktiviteten. Det finns indikationer på att kollektivtrafiken inte är tillräckligt utbyggd för de som bor utanför de större centralorterna och de som saknar egna fordon alternativt möjlighet till samåkning eller skjuts.

Indikationer finns på att ekonomin är ett hinder för kulturellt utövande och deltagande både när det gäller kostnader för evenemang, kursavgifter för kulturskola med flera, material, redskap, instrument och så vidare och för resor i samband med dessa aktiviteter. Över 50 procent av de som svarade på frågan *Hur stor betydelse har pengar för ditt val av kulturaktiviteter?* skattade betydelsen som över medel (skala 1–5). Att nästan hälften av de som arbetar skattade betydelsen över medel kan höra ihop med att målgruppens medelinkomst enligt Statistiska centralbyrån minskat med 7 300 kr mellan 2019 och 2020.

Totalt har 365 förslag och kommentarer inkommit. Av dessa gäller 142 frågan *Finns det kulturaktiviteter som du önskar skulle finnas där du bor?* 176 gäller frågan *Om du fick bestämma över kulturen för unga i Sörmland, vad är det första du skulle ändra på?* och ytterligare 47 gäller *Övriga tankar och idéer*. Ingen har nämnt eller efterfrågat streaming eller streamad kultur i kommentarerna eller förslagen. Däremot är efterfrågan på live- och besökskultur, kreativa kurser med mera stor eller som någon uttryckte det: *Det enda jag bryr mig om är att allt ska vara fysiskt. Det räddar många liv att ses och fånga upp varandra. Oavsett om det är en konstutställning eller spelning.* Stor är även efterfrågan på tillgänglig kulturinformation både för de utlandsfödda och övriga i form av affischer, nyhetsbrev, Tiktok-annonser, kulturapp med mera. Flera har nämnt svårigheten med att försöka hitta information genom att söka på internet när man inte vet vad det är man söker efter.

I rapportens sista avsnitt *Avslutande diskussion med förslag till fortsatt arbete* diskuteras materialet utifrån hur Kultur & Utbildning Sörmland kan arbeta vidare med vissa delar, inom det regionala kultursamverkansarbetet och på andra sätt.

Avslutningsvis stort tack till Kulturanalys för statistik-bollpank och ett särskilt tack till alla som tagit sig tid att svara på enkäten!

Inledning

Med utgångspunkt i FN:s deklARATION om mänskliga rättigheter, Barnkonventionen, de nationella kulturpolitiska målen och Region Sörmlands mål har Kultur & Utbildning Sörmland genomfört Ungkulturenkät Sörmland vid två tillfällen: 2014 och 2021. Under 2021 påbörjade Region Sörmland arbetet med en ny fyraårig regional kulturplan. I samband med detta blev det även aktuellt med en uppföljning av 2014 års ungculturenkät.

Syfte

Syftet med ungculturenkäten är primärt att fånga upp vilka kulturaktiviteter som sörmlänningar i ålder 16–26 år ägnar sig åt på fritiden, vad de tycker om kulturen samt identifiera eventuella ”unga kulturyttringar”. Vilket innebär kulturyttringar som utövas av unga (och vuxna) och som befinner sig i gränslandet mellan vad som ingår och inte ingår i de kultur- och konstområden som ligger till grund för regionala och statliga kulturuppdrag samt offentlig bidragsgivning.

Bakgrund

Sörmlandsmodellen säkerställer att länets 5–15 åringar får minst två scenkonstföreställningar/kultur per år under skoltid. Men vad händer med ungas kulturvanor när de gått ut grundskolan och de själva måste söka upp kulturen på fritiden?

Kring tidpunkten för när första undersökningen genomfördes (2014) en rad evenemang och aktiviteter i och utanför Sörmland som aktualiserade frågan om vilka kulturella uttryck som ingår i de professionella konst- och kulturområden som ligger till grund för statlig bidragsgivning. Nya kulturyttringar uppstår ibland som en motreaktion mot det etablerade där det offentliga och villkoren för kulturbidrag kan ingå. Med tiden kan andra behov uppstå och såväl utbildningar som möjligheter till professionell utövning av kulturyttringen kan komma att efterfrågas.

Genom 2014 års enkät fångades exempelvis graffiti/muralmålning, streetdance och dataspelsdesign upp som konstområde som utövas av professionella konstnärer, dansare och speldesigners. Förutom att dessa områden förutsätter färdigheter på hög nivå utgör de även en arbetsmarknad för professionella musiker, konstnärer, dansare, författare med flera på såväl nationell som internationell nivå. Inom Do it yourself (DIY)-rörelsen och Cosplay-rörelsen fanns redan kopplingar till Sörmlands museums hemslöjdsverksamhet.

En rad insatser genomfördes inom det regionala kulturplansarbetet för att stärka graffiti som professionell konstform. Exempelvis genomfördes tre turnéer i samverkan med länets kommuner, GraffitiFrämjandet Sörmland, länets folkbildning, Sörmlands museum och en rad professionella konstnärer inom flera konst- och kulturområden. I en förlängning ledde detta arbete till ett bredare streetart-uppdrag på Sörmlands museum. På begäran av referensgruppen 16–26 år inom Region Sörmlands regionala kulturplansarbete och i samarbete med Länsbildningsförbundet Sörmland genomfördes seminariet *Dataspel, nätkultur och folkbildning* där bland annat frågor om digital kultur i skolans undervisning, hur spelutveckling för en arabisk marknad kan skapa jobb i Malmö och spelens inverkan på

människors liv togs upp. Därutöver undersöktes även förutsättningar för att genomföra ett sörmländskt Game Jam. Inom hemslöjden anordnades kurser i dräktsömnad för Cosplay-aktiva och samarbeten kring Do it Yourself och Makerspace-idén fanns redan inom hemslöjden.

Informationskanaler och marknadsföringsmaterial

Affisch spreds som blänkare inför öppnandet av enkäten i Kultur & Utbildning Sörmlands nätverk, information publicerades på regionsormland.se och annonsering genomfördes i sociala medier. Pressmeddelande skickades ut till Region Sörmlands presskontakter och lokalpressen publicerade förhandsreportage. För särskilt bildmaterial med ungt tilltal anlätades Regin Wellander, konstnär och speldesigner med lokal anknytning.

Datainsamling

För datainsamlingen har en webbenkät använts. Enkäten kunde besvaras på regionsormland.se samt via länkar i tre sekunders video-annonser på Facebook och Instagram (1 584 länkklick). Annonserna riktades till personer 16 år och äldre i Södermanlands län (räckvidd 48 711 personer) så att även släkt och vänner kunde tipsa målgruppen. Enkäten som var öppen perioden 1–15 nov 2021 kunde besvaras anonymt.

Frågor och svarsalternativ

I stort är 2021 års enkät en uppföljning av 2014 års enkät vilket möjliggör vissa jämförelser mellan åren. Då webbenkäten inte fick bli för omfattande och tidskrävande att fylla i var ambitionen att hålla ner antalet frågor. Därför ersattes några av frågorna med nya dagsaktuella frågor. Andra frågor justerades utifrån inkomna svar 2014 som bland annat visade att frågorna kopplade till fritid, mötesplatser och lokaler skulle kräva åtgärder som låg utanför regionens ansvar. 2014 års enkät innehöll 20 frågor (bilaga 1.) och 2021 års enkät 17 frågor (bilaga 2.).

Frågor i 2014 års enkät som ströks

A7. *Hur mycket fritid har du?*

A8. *Hur mycket finns det att göra på fritiden?*

A10. *När du träffar dina kompisar på fritiden, var brukar ni då oftast vara?*

A13. *Upplever du att du kan vara med och påverka föreningens verksamhet (till exempel föreningens kulturaktiviteter)?*

18. *Här slutar den anonyma delen av enkäten. Du som vill vara med och påverka ungas möjligheter att utöva, delta i och ta del av kultur i Sörmland fortsätter till frågorna B1 & B2, och trycker sedan på "Skicka". Vill du inte det trycker du redan nu på "Skicka".*

20. B2. *På vilket sätt vill du vara med och aktivt påverka kulturen för unga i Sörmland?*

Fråga A13 relaterar till fråga A12 om medlemskap i förening. Baserat på enkätsvaren bedömdes fråga A13 inte träffa helt rätt. Därför justerades frågan till 2021 års enkät.

Fråga 18 och 20 i 2014 års enkät syftade till att fånga upp personer intresserade av att ingå i en referensgrupp inom det regionala kulturplansarbetet, vilket inte var aktuellt 2021.

2021 års enkät

Nedan presenteras nya frågor för 2021 års enkät och de frågor som från 2014 års enkät justerats.

8. *Vilken betydelse har pengar för ditt val av kulturaktiviteter?*

A9. Kan du tänka dig att åka till en annan kommun i Sörmland för att kunna ta del av en kulturaktivitet som saknas i kommunen där du bor?

10. Är du medlem i någon kulturförening eller en förening som arrangerar kulturaktiviteter? Om du svarar ja på frågan undrar vi vilken eller vilka?

16. Här slutar den anonyma delen av enkäten. Ibland är det bra om vi kan få ställa följdfrågor så att vi vet att vi helt och hållet förstått svaren rätt. Om du tycker att det är okej att vi kontaktar dig kan du fortsätta till fråga B1, och sedan trycka på "Skicka". Tycker du inte det trycker du redan nu på "Skicka".

Svarsalternativ för fråga A7(a) består av såväl enskilda kulturaktiviteter som "besöka bibliotek", enskilda kulturaktiviteter med exempel ("skriver (till exempel poesi, dagbok, bloggar) och grupper av kulturaktiviteter som "sysslar med graffiti, skejt, hiphop, stredance eller liknande". Tanken med "delaktiviteterna" är att ge respondenterna ett bättre hum om vad som menas med exempelvis "skriver" i det här sammanhanget. I och med covid-19 och den påverkan fysiska restriktion haft på kultursektorn och då främst Live-kulturen har farhågor om att publiken inte ska hitta tillbaka till fysiska evenemang uppstått. Med anledning av detta lades kulturaktiviteterna ta del av Live-kultur och ta del av streamad kultur till i 2021 års enkät. Till framtagandet av dessa frågeställningar användes referenspersoner i målgruppens ålder. Även till 2014 års enkät användes referenspersoner i åldern 16–26 år men då för hela upplägget med webbenkäten.

Läsanvisningar

Datansamlingen är varken randomiserad eller statistiskt säkerställd utan undersökningen ska mer ses som en spaning -ett sätt för Kultur & Utbildning Sörmland att fånga upp vad som är områden att arbeta vidare med och på vilket sätt.

Kulturaktiviteterna presenteras i olika grupperingar och jämförelser för att visa på olika perspektiv som det sedan förs ett resonemang kring under rubriken "kommentar".

Svarsalternativen för fråga A7(a) *Hur ofta gör du följande saker på din fritid?* består av såväl enskilda kulturaktiviteter som "besöka bibliotek", enskilda kulturaktiviteter med exempel "skriver (till exempel poesi, dagbok, bloggar) och av grupper av kulturaktiviteter som "sysslar med graffiti, skejt, hiphop, stredance eller liknande". Det innebär att även om det till synes verkar finnas ett samband mellan olika svarsalternativ kan inget sägas om vilken eller vilka av delaktiviteterna som respondenten tänkte på när de svarade på enkäten. Inga anspråk görs därför gällande samband, orsak eller verkan och för att markera detta används i rapporten det vagare begreppet "mönster" i stället för statistiskt samband.

Frågans 13 svarsalternativ (kulturaktiviteter) kan utföras varje dag, varje vecka, varje månad, varje år eller aldrig. Varje svarsalternativ utgör i sig 100 procent och har en unik svarsfrekvens. Fyra av de fem alternativ som anger frekvens är av ackumulerande art vilket betyder att varje dag ingår i alternativen varje vecka, varje månad och varje år. I rapporten används uttrycket "någon gång per år" när dessa summerats. Svarsalternativet "aldrig" redovisas endast i figurer och tabeller och diskuteras i avsnittet "Avslutande diskussion med rekommendationer för fortsatt arbete".

I rapporten används uttrycket "totalgruppen" för alla inkomna godkända svar. Med godkända svar menas att respondenten svarat på enkäten, är 16–26 år och bosatt inom Södermanlands

län (2021: 363 st. & 2014: 89 st.). Respondenterna har i olika utsträckning besvarat enkätens frågor med tillhörande svarsalternativ. Grupper om färre än sex redovisas inte i rapporten. Av det följer att de tidsrelaterade svarsalternativen för hur länge man bott i Sverige om man är född i annat land; 0–3 år och 4–9 år summeras till ”9 år eller färre” och redovisas endast som bakgrundsinformation medan utlandsfödda som bott 10 år eller längre i Sverige redovisas.

I bilagorna redovisas det urval av inkomna kommentarer och förslag, som Kultur & Utbildning bedömt som kulturrelaterade i bred bemärkelse (per öppen fråga: A8, A14 och A15). Urvalet ger ett lägre antal än det totala antalet inkomna förslag och kommentarer. Genom det id-nr som varje respondent getts kan man följa hur många av de öppna frågorna som en respondent svarat på och så vidare.

Uppräkningar av exempelvis sysselsättning och kulturaktiviteter sker i fallande ordning och börjar med högst andel alternativt flest svar. I rapporten presenteras om inget annat anges de tre enskilda sysselsättningar (till skillnad från kombinationer) med högst andel: arbete, gymnasiestudier och studier vid universitet alternativt högskola. De som utövar en viss kulturaktivitet utövar i olika utsträckning även andra kulturaktiviteter. Vid uppräknings av dessa presenteras de tre kulturaktiviteter med högst andel.

För bästa läsbarhet används procent utan decimaler i tabeller och figurer med ett undantag (tabell 1.). Observeras bör att avrundningen i vissa fall ger en total på över eller under 100 procent med 1–2 procents skillnad. I de fall då diagram och figurer redovisas med antal i stället för andel eller både och (exempelvis för födelseår) är det för att synliggöra enstaka personer som annars skulle avrundas till 0 procent.

Där inget annat anges finns samtliga åldersklasser representerade i materialet.

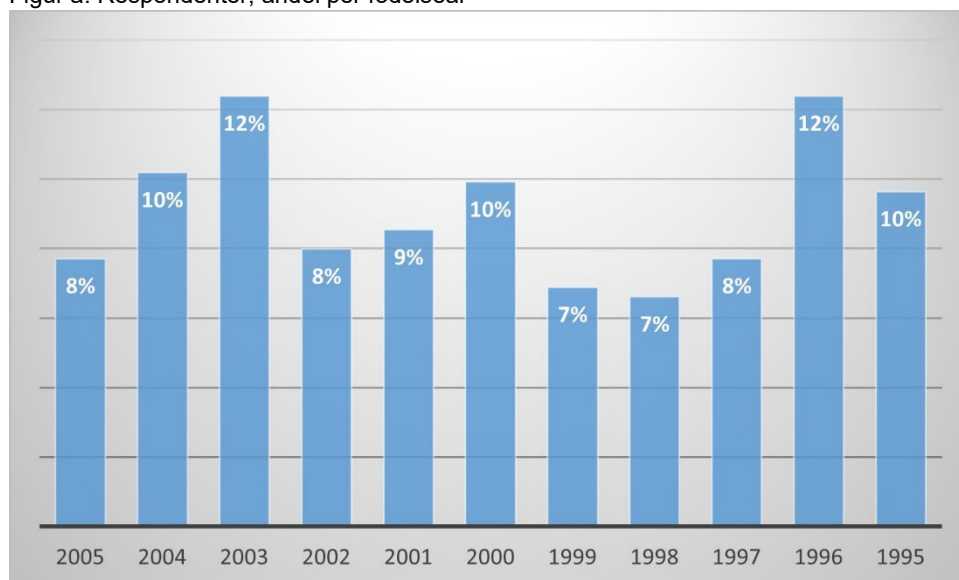
Bakgrundsvariabler

Urvalet av bakgrundsvariablerna ålder, kommun/stadsdel, kön, födelseland, sysselsättning, pengars betydelse för val av kulturaktiviteter, funktionsnedsättning, föreningsmedlemskap och villighet att åka till en annan kommun för ett kompletterande kulturutbud har gjorts med tanke på enkätens primära syfte och för att kunna förstå mer om målgruppens förutsättningar för kulturellt deltagande och utövande där de bor, lever och verkar. Variablerna behövs även för att fånga upp eventuella hinder för kulturell tillgänglighet och delaktighet inom områden där Region Sörmland har särskilda uppdrag såsom diskriminering, nationella minoriteter och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Födelseår

Enkäten riktade sig till unga i Södermanlands län födda mellan åren 1995 och 2005, vilket motsvarar totalt 11 årsklasser. Samtliga åldersklasser inom målgruppen finns representerade i det insamlade materialet med 7–12 procent.

Figur a. Respondenter, andel per födelseår

Kommentar

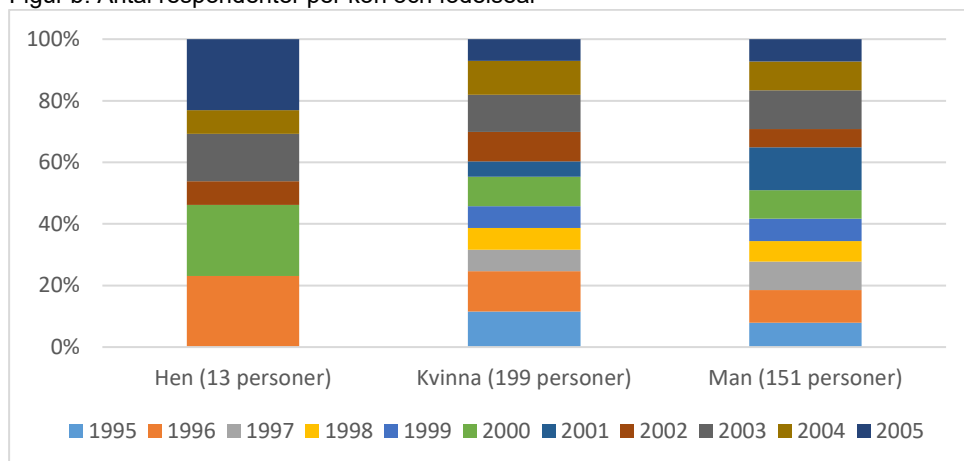
Som jämförelse kan nämnas att det enligt Statistiska centralbyrån bodde 35 479 personer i åldern 16–26 år i Södermanlands län 31 december 2021, fördelade med 8–10 procent per åldersklass. Vid genomförandet av 2014 års enkät var Kulturrådets övre åldersgräns för unga 26 år vid bidragsredovisning inom kultursamverkansmodellen, för den nuvarande svenska ungdomspolitikerna är den 25 år och i internationell rätt och statistik definieras ungdomar som personer mellan 15 och 24 år. För att underlätta jämförelser mellan olika studier vore det önskvärt med en mer unison definition av målgruppens ålder.

Målgruppen utgör en liten del av länets totala invånarantal men deras kulturvanor är desto viktigare med tanke på kommande generationer vuxna kulturkonsumenter, kulturutövare och professionella kulturaktörer.

Kön

55 procent av de som svarat på enkäten identifierar sig som kvinna, 42 procent som man och 3 procent som ”annan könstillhörighet” (hen). Som jämförelsematerial kan Region Sörmlands undersökning Liv & Hälsa Ung 2020 nämnas. I undersökningen svarade 4 145 personer i grundskolans åk 9 och gymnasiet årskurs 2 på frågan om kön, två procent av dessa definierade sig varken som man eller kvinna.

Figur b. Antal respondenter per kön och födelseår

Kommentar

Jämförelser mellan könen bör tas med en nypa salt dels med tanke på de stora skillnaderna i antal och dels för att det saknas representation för fem av 11 årsklasser för hen. Med det sagt kan ändå några utmärkande drag noteras. Ett är att det finns kulturaktiviteter som alla hen gör någon gång per år. Ett annat är att hens svar i det insamlade materialet är mer unisona i betydelsen att de oftare än kvinnor och män valt samma svarsalternativ (”varje månad” och ”varje år”). Mäns och kvinnors svar är mer spridda över hela skalan från ”varje dag” till ”aldrig”. Om och i så fall i vilken mån detta säger något om upplevd trygghet i samband med kulturellt utövande och deltagande på en viss plats (ort & lokal) behövs fördjupade studier för att kunna avgöra.

Av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors (MUCF) delrapport 2 *Uppdrag att stärka förutsättningarna att skapa mötesplatser för unga hbtq-personer 2021* framgår att var fjärde ung hbtq-person avstått från fritidsaktiviteter av rädsla att bli dåligt bemött. De upplever större otrygghet, mer ekonomisk utsatthet och psykisk ohälsa än andra unga. Tre av de 66 trygga mötesplatser för 15–24 åringar som nämns i rapporten finns i Eskilstuna, Katrineholm och Nyköping. Dessa har anknytning till respektive kommuns fritidsverksamhet och riktar sig till unga hbtq-personer upp till 20 år. Därmed uppges att det saknas officiella trygga mötesplatser för 16–20 åringar i sex av nio kommuner och för 21–26 åringar i samtliga kommuner. Det är okänt i vilken utsträckning det finns inofficiella trygga mötesplatser. Förslag om mer queer kultur, HBTQIA kultur, queercaféer och fler tydliga/trygga/roliga mötesplatser har inkommit. I en kommentar beskrivs mötesplatser för skapande som ett sätt att förebygga psykisk ohälsa.

Född i annat land

13 procent har uppgett att de är födda i annat land. Nästan 80 procent av de som uppgett att de är födda i annat land har bott i Sverige 10 år eller längre och 21 procent nio år eller kortare tid. De flesta studerar på gymnasienivå eller arbetar. 68 procent kan tänka sig åka till en annan kommun för ett kulturutbud som de anser saknas i den egna kommunen, 40 procent av dessa under förutsättning att tid och plats fungerar med länets kollektivtrafik.

Kommentar

I enkäten ställdes inga frågor om födelse-land, modersmål och inte heller om nationella minoriteter som regionen har särskilda uppdrag för. Enkätkommentarer med önskemål om större tillgänglighet till kultur och mer kommunikation om utbudet till de som är utlandsfödda har inkommit.

Kommun

Enligt Statiska Centralbyrån bodde det 301 801 personer i Södermanlands län per sista december 2021. Av dessa var 12 procent personer i åldern 16–26 år.

Tabell 1. 16–26 åringar i Södermanlands län 2021, per kommun

2021	Vingåker	Gnesta	Nyköping	Oxelösund	Flen	Katrineholm	Eskilstuna	Strängnäs	Trosa	Totalt
Antal 16-26 åringar per kommun	1 060	1 131	6 553	1 184	1 791	4 337	13 906	4 062	1 455	35 479
Andel 16-26 åringar per kommun	3%	3%	18%	3%	5%	12%	39%	11%	4%	100%
Andel av kommunens 16-26 åringar som svarat på enkäten	1,3%	1,2%	1,3%	1,4%	1,1%	1,0%	0,8%	1,1%	0,8%	

Kommentar

Sammantaget bodde nästan 80 procent av länets invånare i kommunerna Eskilstuna, Nyköping, Strängnäs och Katrineholm under 2021. Kulturutbudet i Sörmland är i stor utsträckning koncentrerat till de större kommunernas städer. Länet är präglad av landsbygd och natur och beroende på var i länet man bor kan det vara en utmaning för målgruppen att kunna ta sig till kulturaktiviteter. I Myndigheten för kulturanalys rapport från 2017 *Barn och ungas kulturaktiviteter* nämns svårigheten att ta sig till en kulturaktivitet som ett hinder för barn och ungas deltagande. Till skillnad från ungdokumentationen ingick även yngre barn i studien (årskurs 5, årskurs 8 och gymnasiet årskurs 2). Även återstartsutredningen *Från kris till kraft* tar upp bristande infrastruktur som en begränsande faktor för tillgång till kultur.

Ta del av andra kommuners kulturutbud

72 procent kan tänka sig att åka till en annan kommun för ett kulturutbud som de anser saknas i den egna kommunen, 37 procent av dessa kan göra det under förutsättning att plats och tid fungerar med länets kollektivtrafik. För 12 procent är det inte aktuellt och ytterligare 12 procent vet ej.

Kommentar

Att nästan hälften av de som är villiga att resa till en annan kommun för ett kompletterande kulturutbud uppger att det under förutsättning att tider och platser fungerar med kollektivtrafiken kan indikera att de saknar egna fordon eller möjlighet att låna fordon, få skjuts eller samåka. Enkätkommentarer vittnar om önskemål om ökad tillgänglighet så att man kan ta sig ut på till bygdegårdarna på landet, mer kollektivtrafik, utökade busslinjer med kvälls- och natttrafik med mera har inkommit.

Även länets kulturaktörer har inom det regionala kulturplansarbetet lyft betydelsen av en välfungerande kollektivtrafik för ett tillgängligt kulturliv. I en tid då mindre kommuners ekonomi inte tillåter utbyggnad av det egna kulturutbudet skulle ett kulturutbud i kommunal samverkan inom regionen, och även över regiongränser för exempelvis kulturverksamhet som ligger intill en angränsande kommun (noder), kunna vara en lösning. En sådan lösning kräver en kollektivtrafik anpassad till unga aktiva kulturintresserade invånare och deras ekonomiska verklighet.

Sysselsättning

13 procent har svarat olika kombinationer av sysselsättningar. Av de som uppgett endast en sysselsättning arbetar 34 procent, 27 procent studerar på gymnasienivå och 12 procent studerar vid universitet alternativt högskola. Tre procent har uppgett arbetslöshet och ytterligare en procent arbetslöshet i kombination med andra sysselsättningar.

Tabell 2. Sysselsättning per födelseår. I "övrigt" ingår kombinationer av olika sysselsättningar samt "svar saknas".

Sysselsättning	Födelseår:											Total- summa
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Arbete	17%	21%	13%	6%	8%	13%	11%	10%	0%	1%	0%	100%
Studier gymnasium, folkhögskola, Komvux, Eftergymnasial yrkesutbildning, universitet/högskola	4%	4%	2%	4%	7%	9%	6%	5%	23%	21%	15%	100%
Militär grundutbildning, Arbetslöshet, Föräldrarledighet, Sjukskrivning		25%	5%	15%	5%	5%	20%	25%				100%
Annat & övrigt	14%	13%	13%	13%	4%	7%	7%	7%	13%	4%	7%	100%

Kommentar

Majoriteten av hen studerar på gymnasiet och majoriteten av kvinnorna och av männen arbetar. Då fysiska restriktioner gällde periodvis under pandemin (covid-19) försvann inte bara många tillfällen till extraarbete inom exempelvis sjukvård och restaurang utan vissa blev korttidspermitterade eller av med sina jobb och andra kom aldrig in på arbetsmarknaden. Sett till de som Arbetsförmedlingen definierar som unga (18–24 år) har antalet inskrivna trots vissa toppar minskat sedan 2020. I ett pressmeddelande från 12 maj 2022 spår de en återhämtning efter pandemin då arbetslösheten jämfört med 2021 minskat i alla län och för alla inklusive unga.

Pengars betydelse för val av kulturaktivitet

Respondenterna kunde i enkäten på en skala 1–5 bedöma pengars betydelse för sina val av kulturaktiviteter. De som skattade betydelsen som mycket stor (5) utgjorde tillsammans med de som skattade betydelsen som stor (4) över hälften av svaren. 29 procent valde en medelväg (3) och 17 procent bedömde betydelsen som relativt låg (2) eller låg (1). En jämförelse mellan könen visar att andelen av respektive kön som skattat betydelsen som mycket stor är högst för hen och minst för kvinnor.

För 47 procent av de som arbetar, 54 procent av gymnasiestudenterna och 65 procent av universitet- alternativt högskolestudenterna ligger skattningen över medel (svarsalternativ 4+5). Andelen som skattat ekonomins betydelse för val av kulturaktiviteter som över medel (svarsalternativ 4+5) är högre för de som uppgett funktionsnedsättning (61 procent) än för de som är födda i annat land (54 procent).

Tabell 3. Fråga 8. *Vilken betydelse har pengar för ditt val av kulturaktiviteter?*, skattning per födelseår. Svarsfrekvens 98 procent av 363.

Födelseår	Skala 1-5 (1=låg, 5=hög)					Totalt
	1	2	3	4	5	
1995	8%	17%	28%	14%	33%	100%
1996	9%	5%	43%	25%	18%	100%
1997	7%	7%	29%	29%	29%	100%
1998	0%	0%	26%	48%	26%	100%
1999	0%	8%	33%	33%	25%	100%
2000	3%	17%	14%	34%	31%	100%
2001	6%	19%	32%	26%	16%	100%
2002	7%	11%	36%	21%	25%	100%
2003	7%	14%	27%	30%	23%	100%
2004	0%	8%	22%	36%	33%	100%
2005	11%	15%	30%	22%	22%	100%

Kommentar

Enligt Statistiska centralbyrån (SCB) har medelinkomsten för målgruppen minskat i Södermanlands län med 7 300 kr mellan 2019 och 2020, motsvarande summa för riket är 6 500 kr. Utslaget per månad innebär det för vissa årsklasser (Gnesta 25 år och Oxelösund 20 år) en sänkning med drygt 4 000 kr. Myndigheten för kulturanalys identifierade redan för flera år sedan i pilotrapporten *Kulturanalys 2015* och i rapporten från 2017 *Barn och ungas kulturaktiviteter* kostnadsfrågan som ett viktigt hinder för 16–25 åringars möjlighet att ta del av kultur i den utsträckning man vill.

Respondenter har i enkätens öppna frågor kommenterat ekonomin genom att bland annat föreslå gratis respektive avgiftsfri kultur, avgiftsfri kollektivtrafik, sänkta bränslekostnader, bidrag till personliga utgifter för kulturaktiviteter, kvällskurser till en *väldigt liten kostnad*, sänkta avgifter för kulturskolans kurser för att *vissa inte har råd*. Här har särskilda insatser som avgiftsfria kurser på kulturskolan, ungdomsrabatter och ungdomspriser en viktig roll att fylla för att möjliggöra kulturell delaktighet och tillgänglighet.

Funktionsnedsättning

17 procent har uppgett att de har en funktionsnedsättning av något slag. Av dessa arbetar (27 procent) eller studerar på gymnasiet (26 procent). Alla årsklasser finns representerade. 78 procent kan tänka sig åka till en annan kommun för ett kulturutbud som de anser saknas i den egna kommunen, drygt hälften av dessa under förutsättning att tid och plats fungerar med länets kollektivtrafik.

Kommentar

De som uppgett funktionsnedsättning i enkäten har i svaret inte kunnat specificera om det rör sig om en fysisk eller psykisk funktionsnedsättning. Ingen har heller valt att kommentera det eller nämnt behov av färdtjänst eller LSS-resor för resande i någon av de öppna frågorna som exempelvis fråga A15. Övriga tankar, idéer och förslag. Kommentarer om att kulturen behöver bli mer tillgänglig oavsett funktionsvariation och att det behövs fler alternativ inom kulturen för personer med funktionsvariationer har inkommit.

Medlem i förening

36 procent av de som svarat på frågan har namngett föreningen de är medlem i, alternativt namngett ett sammanhang som de ingår i som arrangerar alternativt erbjuder kurser inom

kultur. Totalt nämns 32 olika kulturföreningar, några uppger att de är medlemmar i flera kulturföreningar och ytterligare några har nämnt föreningar de tidigare varit medlemmar i. Andelen som är medlemmar i föreningar är jämfört med totalgruppen lägre både för personer med funktionsnedsättning och för utlandsfödda som bott minst 10 år i landet.

Kommentar

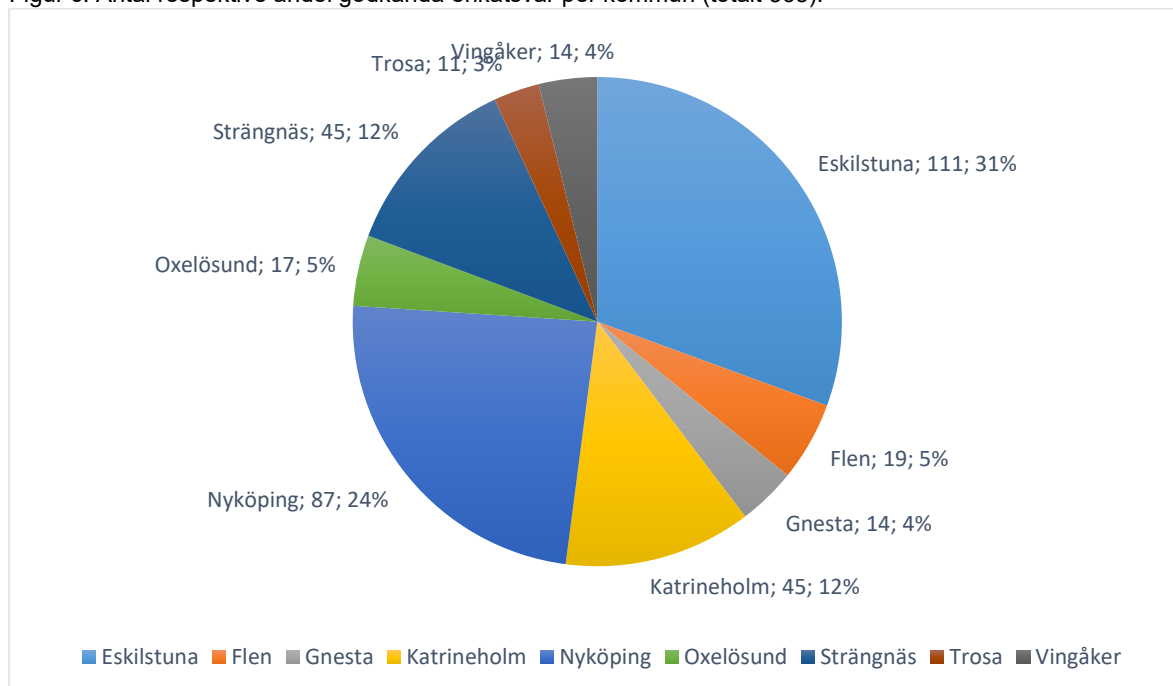
Frågan är omformulerad sedan 2014 vilket gör att jämförbara data saknas. Andra sammanhang som nämns är till exempel kulturskola/musikskola/teaterskola, Studieförbundet, Nyköpings danscenter, spelhobbybutik/mötesplats, kulturföretag som arrangerar kulturaktiviteter för unga, bokklubb och körverksamhet. Även idrottsföreningar, judoklubb, AIK, raggarklubb, förening för ingenjörer, försvarsutbildning förekommer i svaren. Förslag på representation av unga vuxna i styrelser och liknande för mer intressanta kulturaktiviteter och mer bidrag så att föreningar kan erbjuda fler workshops har inkommit.

Resultat

Inkomna svar

Totalt inkom 376 svar varav 363 bedömdes som godkända; rätt ålder och bosatta i Södermanlands län. En procent av länets 16–26 åringar har svarat på enkäten. 81 procent av dessa har valt att vara anonyma. Svar har inkommit från länets samtliga kommuner vilket är en ökning jämfört med 2014 då svar inkom från åtta av länets nio kommuner.

Figur c. Antal respektive andel godkända enkätsvar per kommun (totalt 363).

Inkomna förslag och kommentarer

Totalt har 365 förslag och kommentarer inkommit. Av dessa gäller 142 frågan *Finns det kulturaktiviteter som du önskar skulle finnas där du bor?* 176 gäller frågan *Om du fick bestämma över kulturen för unga i Sörmland, vad är det första du skulle ändra på?* och ytterligare 47 gäller *Övriga tankar och idéer*. I bilagorna 3–5 redovisas enbart de kommentarer och förslag som utifrån regionens definition i bred mening bedömts vara kulturrelaterade, därav ett lägre antal.

Kulturaktiviteter

Det primära syftet med enkätens frågor om målgruppens kulturvanor är att upptäcka eventuella nya unga kulturyttringar men även vilka aktiviteter som målgruppen definierar som kultur och utövar på fritiden är intressant.

Här redovisas resultaten för fråga A7(a) *Hur ofta gör du följande saker på din fritid?* med tillhörande 13 svarsalternativ tillika kulturaktiviteter. Respondenterna uppmanades i enkäten att markera endast ett alternativ för hur frekvent man gör de olika kulturaktiviteter, vilket alla hörsammat. För att synliggöra eventuella mönster redovisas resultaten i olika grupperingar,

jämförelser och utifrån olika perspektiv. Observera att svarsalternativen dels består av enskilda kulturaktiviteter som ”besöka bibliotek” och enskilda kulturaktiviteter med exempel ”skriver (till exempel poesi, dagbok, bloggar)”, dels av grupper av kulturaktiviteter som ”gå på konsert, teater, LAN, dansuppväsning, museum, utställning och bio”.

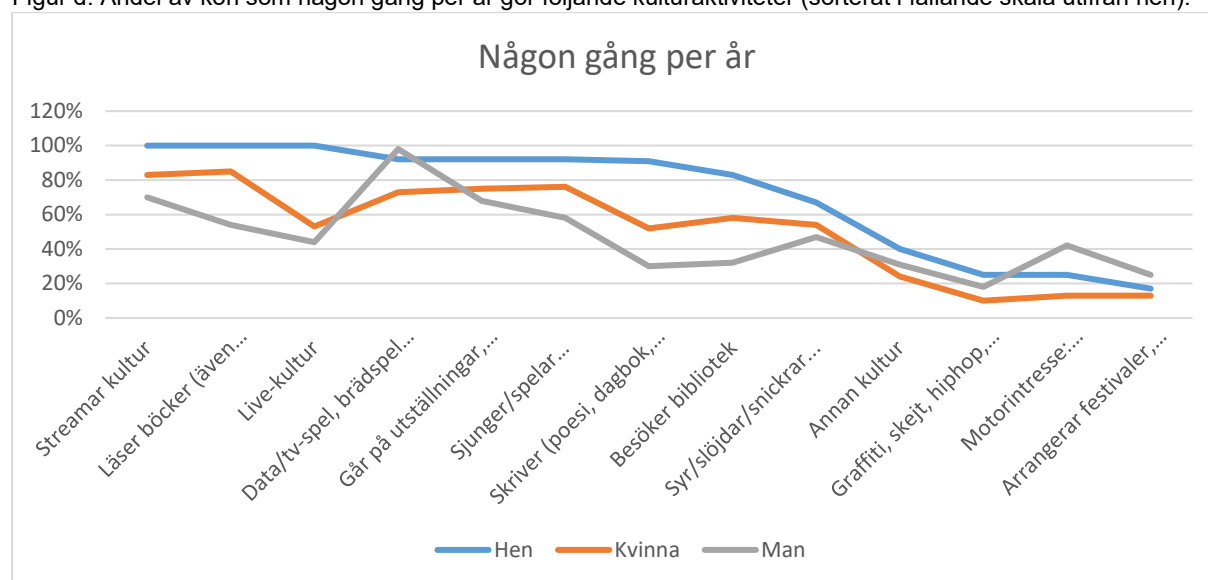
En jämförelse mellan 2021 års (363 svar) och 2014 års (89 svar) enkätresultat visar att andelen som någon gång per år ägnar sig åt de i frågan beskrivna kulturaktiviteterna generellt minskat utom för ”Skriva (till exempel poesi, dagbok, bloggar)” som ökat med 16 procent, Spela data/tv-spel, rollspel eller liknande som ökat med tre procent och ”Motorintresse: lackering, design, veteranbilar eller liknande” som ökat med en procent.

Tabell 4. Andel av samtliga respondenter som någon gång per år gör följande kulturaktiviteter (sorterad i fallande skala utifrån 2021 års resultat).

Totalgrupp	Enkät 2014 Någon gång per år	Enkät 2021 Någon gång per år
Fråga A7(a). Hur ofta gör du följande saker på din fritid?		
[Spelar data/tv spel, rollspel eller liknande]	81%	84%
[Tar del av streamad kultur på skärm: film, konserter, scenkonst med mera]	frågan ingick ej 2014	84%
[Går på konsert/teater/LAN/dansuppväsning/museum/utställning/bio]	93%	81%
[Läser böcker (även läsplatåa)]	94%	79%
[Sjunger/spelar instrument/skapar musik/spelar teater/gör bild (till exempel målar tecknar, foto, film)]	84%	74%
[Tar del av "Live-kultur" (du är fysiskt närvarande på platsen för arrangemanget): konserter, scenkonst med mera]	frågan ingick ej 2014	58%
[Syr/slöjdar/snickrar/annat textilarbete eller annat hantverk]	66%	57%
[Besöker bibliotek]	87%	54%
[Skriver (till exempel poesi, dagbok, bloggar)]	34%	50%
[Annan kulturaktivitet]	42%	28%
[Syslar med motorintresse: lackering, design, veteranbilar eller liknande]	24%	25%
[Arrangerar festivaler/DIY/LAN/konserter/ föreställningar dans teater/filmklubb eller liknande]	33%	18%
[Syslar med Graffiti/Skejt/Hiphop/Streetdance eller liknande]	25%	13%

Till skillnad från kvinnor och män finns det kulturaktiviteter som alla hen (100 procent) ägnar sig åt; streama kultur, läsa böcker och ta del av live-kultur. Den kulturaktivitet som högst andel män gör är spela data/tv-spel, brädspele eller liknande (98 procent) och motsvarande för kvinnorna är bokläsning (85 procent).

Figur d. Andel av kön som någon gång per år gör följande kulturaktiviteter (sorterat i fallande skala utifrån hen).

En jämförelse mellan totalgruppen och de som uppgett funktionsnedsättning respektive de som uppgett annat födelseland och bött minst 10 år i Sverige visar att andelen som utövar

kulturaktiviteterna i fråga A7(a) generellt är högre än totalgruppen för personer med funktionsnedsättning och lägre än totalgruppen för utlandsfödda som bott minst 10 år i Sverige för fem av 13 kulturaktiviteter, lika för två och högre för sex. Som jämförelse kan nämnas att personer med funktionsnedsättningar i återstartsutredningen *Från kris till kraft-Återstart för kulturen* uppges vara mindre delaktiga i kulturlivet både som publik och utövare.

Tabell 5. Andel av de som uppgett funktionsnedsättning (62 respondenter) och som någon gång per år respektive aldrig gör följande kulturaktiviteter:

2021 års unguekulturenkät Fråga A7(a). Hur ofta gör du följande saker på din fritid?	Någon gång per år	Aldrig	Svarsfrekvens/ antal svar
[Skriver (till exempel poesi, dagbok, bloggar)]	63%	37%	82%/51
[Läser böcker (även läsplatta)]	83%	17%	87%/54
[Besöker bibliotek]	58%	41%	82%/51
[Syr/slöjdar/snickrar/annat textilarbete eller annat hantverk]	60%	40%	85%/53
[Sysslar med Graffiti/Skejt/Hiphop/Streetdance eller liknande]	29%	71%	77%/48
[Går på konsert/teater/LAN/dansuppväsning/museum/utställning/bio]	86%	14%	79%/49
[Tar del av "Live-kultur" (du är fysiskt närvarande på platsen för arrangemanget): konserter, scenkonst med mera]	65%	35%	79%/49
[Spelar data/tv spel, rollspel eller liknande]	93%	7%	94%/58
[Tar del av streamad kultur på skärm: film, konserter, scenkonst med mera]	91%	9%	89%/55
[Sjunger/spelar instrument/skapar musik/spelar teater/gör bild (till exempel målar tecknar, foto, film)]	85%	15%	85%/53
[Arrangerar festivaler/DIY/LAN/konserter/ föreställningar dans teater/filmklubb eller liknande]	28%	72%	76%/47
[Sysslar med motorintresse: lackering, design, veteranbilar eller liknande]	28%	72%	81%/50
[Annan kulturaktivitet]	30%	70%	60%/37

Tabell 6. Andel av födda i annat land som bott 10 år eller längre i Sverige (37 respondenter) och som någon gång per år respektive aldrig gör följande kulturaktiviteter:

2021 års unguekulturenkät Fråga A7(a). Hur ofta gör du följande saker på din fritid?	Någon gång per år	Aldrig	Svarsfrekvens/ antal svar
[Skriver (till exempel poesi, dagbok, bloggar)]	48%	52%	84%/31
[Läser böcker (även läsplatta)]	76%	24%	92%/34
[Besöker bibliotek]	63%	37%	81%/30
[Syr/slöjdar/snickrar/annat textilarbete eller annat hantverk]	42%	58%	84%/31
[Sysslar med Graffiti/Skejt/Hiphop/Streetdance eller liknande]	16%	84%	84%/31
[Går på konsert/teater/LAN/dansuppväsning/museum/utställning/bio]	74%	26%	84%/31
[Tar del av "Live-kultur" (du är fysiskt närvarande på platsen för arrangemanget): konserter, scenkonst med mera]	47%	53%	81%/30
[Spelar data/tv spel, rollspel eller liknande]	88%	13%	86%/32
[Tar del av streamad kultur på skärm: film, konserter, scenkonst med mera]	84%	16%	86%/32
[Sjunger/spelar instrument/skapar musik/spelar teater/gör bild (till exempel målar tecknar, foto, film)]	76%	24%	92%/34
[Arrangerar festivaler/DIY/LAN/konserter/ föreställningar dans teater/filmklubb eller liknande]	27%	73%	81%/30
[Sysslar med motorintresse: lackering, design, veteranbilar eller liknande]	25%	75%	86%/32
[Annan kulturaktivitet]	31%	69%	70%/26

Unga kulturyttringar

Även här presenteras resultaten i olika grupperingar, jämförelser och utifrån olika perspektiv för att synliggöra eventuella mönster. Inga nya unga kulturyttringar har tillkommit genom 2021 års enkätundersökning.

2014 års unga kulturyttringar i luset av 2021

I avsaknad av nya unga kulturyttringar redovisas här 2021 års resultat för de som identifierades i samband med 2014 års enkätundersökning: *Data/tv-spel, rollspel eller liknande, Graffiti, skejt, hiphop, streetdance eller liknande och Motorintresse: lackering, design, veteranbilar eller liknande.*

Resultat i korthet:

- 84 procent spelar någon gång per år spelar data/tv-spel, rollspel eller liknande, vilket är en ökning jämfört med 2014 då andelen var 81 procent.
- 25 procent sysslar någon gång per år med motorintresse som lackering, design, veteranbilar eller liknande, vilket är oförändrat jämfört med 2014.

- 13 procent sysslar någon gång per år med graffiti, skejt, hiphop, streetdance eller liknande, vilket är en minskning jämfört med 2014 då andelen var 25 procent.

11 procent av de som någon gång per år spelar data/tv-spel, rollspel eller liknande är medlemmar i föreningar som Hagateatern i Köping, Ullen hembygdsgård och Eskilstuna vapenhistoriska förening. Andra kulturaktiviteter som många utövar är gå på LAN, bio, museum, danssuppvisning, utställningar med mera följt av streama kultur och bokläsning. Andelen som spelar data/tv-spel, rollspel eller liknande är jämfört med totalgruppen (84 procent) högre för både personer med funktionsnedsättning (93 procent) och för utlandsfödda som varit bosatta minst 10 år i Sverige (88 procent). 81 procent av de som arbetar, 90 procent av de som studera på gymnasium och 80 procent av de som studerar vid universitet alternativt högskola spelar någon gång per år data/tv-spel, rollspel eller liknande.

Alla åldersklasser utom 1999 finns representerade bland de som sysslar med graffiti, skejt, hiphop, streetdance eller liknande. 14 procent är medlemmar i som till exempel Kulturföreningen DuD, kulturhuset Magasinet och Eleria lajv. En hög andel ägnar sig även åt att spela data/tv-spel, rollspel, eller liknande, eget skapande och utövande av musik, teater, bild, film med mera och åt att ta del av streamad kultur. Andelen som sysslar med graffiti, skejt, hiphop, streetdance eller liknande är jämfört med totalgruppen (13 procent) högre både för personer med funktionsnedsättning (29 procent) och för utlandsfödda som varit bosatta minst 10 år i Sverige (16 procent). 8 procent av de som arbetar, 20 procent av de som studerar på gymnasium och 25 procent av de som studerar vid universitet alternativt högskola sysslar någon gång per år med graffiti, skejt, hiphop, streetdance eller liknande.

10 procent av de som sysslar med motorintresse i form av lackering, design, veteranbilar eller liknande är medlemmar i föreningar som Fridal kulturförening, IOGT-NTO Junis och Laxnegården. Utöver motorintresset ägnar sig en hel del även åt att spela data/tv-spel, rollspel eller liknande, ta del av streamad kultur och gå på museum, teater, bio, LAN, konserter, danssuppvisning med mera. Andelen som sysslar med motorintresse i form av lackering, design, veteranbilar eller liknande är jämfört med totalgruppen (25 procent) högre för personer med funktionsnedsättning (28 procent) och lika för utlandsfödda som varit bosatta minst 10 år i Sverige (25 procent). 30 procent av som arbetar, 27 procent av de som studerar på gymnasium och 12 procent av de som studerar vid universitet alternativt högskola sysslar någon gång per år med motorintresse i form av lackering, design, veteranbilar eller liknande.

En jämförelse mellan könen visar att andelen som någon gång per år ägnar sig åt data/tv-spel eller liknande är högst för hen. Andelen som sysslar med graffiti, skejt med mera är högst för män och andelen som sysslar med motorintresse är lika hög för hen som för män.

Kommentar Unga kulturyttringar

Jämfört med 2014 års enkätresultat har andelen som sysslar med graffiti, skejt, hiphop, streetdance eller liknande minskat med 12 procent medan andelen som sysslar med motorintresse är oförändrad och andelen som spelar data/tv-spel, rollspel eller liknande ökat med 3 procent.

Vilken eller vilka av aktiviteterna graffiti, skejt, hiphop, streetdance eller liknande som minskningen gäller är okänt. För att kunna utveckla färdigheter inom graffiti och

muralmålning krävs bland annat träning inom skissteknik och målning på stora ytor, för skejt krävs träning i utmanade miljöer som exempelvis skejtparker och så vidare. Vilket innebär att avsaknad av ytor och platser samt kostnader för utrustning och material kan utgöra hinder för såväl utövning som återväxt inom dessa och övriga unga kulturyttringar. Fler tänkbara bidragande faktorer är pandemin, att ungdomstiden allmänt kännetecknas av förändring samt tiden som passerat sedan förra undersökningen genomfördes. De som 2014 sysslade med aktiviteterna kan fortfarande vara aktiva fastän de nu är äldre än enkätens maxålder 26 år.

Medan de som sysslar med motorintresse och graffiti, skejt med mera i hög utsträckning även ägnar sig åt att spela data/tv-spel, brädspel eller liknande, sysslar de som spelar data/tv-spel, rollspel eller liknande i låg utsträckning med motorintresse och graffiti, skejt med mera. I enkätkommentarerna efterfrågas exempelvis skejthall, kurser i rollspel, skejtpark, större LAN event a la Dreamhack, mer streetart, lagliga platser för graffiti i städer/stadsdelar, mer dans och då specifikt locking/popping, figurspel, bilutställning, kurser inom gaming och brädspelklubb.

Noteras kan att villigheten att åka till en annan kommun för att ta del av ett kulturutbud som saknas i den egna kommunen är hög för samtliga och högst för de som sysslar med graffiti, skejt, hiphop, streetdance eller liknande (80 procent). Cirka hälften av dessa är beredda att göra det under förutsättning att tid och plats fungerar med länets kollektivtrafik. I flera av aktiviteterna ingår resande mellan platser där aktiviteterna utövas (graffitiväggar, skejtparker etcetera) som en del i kulturyttringen.

Sörmlands museums streetart-utställning *Mander* pågick 2 okt 2021 - 1 maj 2022 men om och i så fall i vilken utsträckning respondenterna sett utställning framgår ej av det insamlade materialet.

Övriga kulturaktiviteter

Nedan presenteras kulturaktiviteter/svarsalternativ (fråga A7(a)) som inte redovisats under avsnittet Unga kulturyttringar. För att synliggöra eventuella mönster redovisas även här resultaten i olika grupperingar och jämförelser.

Skriver, läser, besöker bibliotek

Rubriken avser aktiviteterna *Skriver (till exempel poesi, dagbok, bloggar)*, *Läser böcker (även läsplatta)* och *Besöker bibliotek*.

Resultat i korthet:

- 50 procent skriver exempelvis poesi, dagbok och blogg någon gång per år, vilket är en ökning jämfört med 2014 då andelen var 34 procent.
- 79 procent läser böcker någon gång per år, vilket är en minskning jämfört med 2014 då andelen var 94 procent.
- 54 procent besöker någon gång per år bibliotek, vilket är en minskning jämfört med 2014 då andelen var 87 procent.

En jämförelse mellan könen visar att andelen som någon gång per år ägnar sig åt ovan nämnda kulturaktiviteter är högst för hen.

En hög andel av de som skriver ägnar sig även åt bokläsning, skapa och utöva musik, teater, film med mera och streama kultur. Exempel på föreningar man är medlemmar i: Stallarholmens Vikingar, Degeers Cineastiska Sällskap och Hagateatern i Köping. Andelen som skriver är jämfört med totalgruppen (50 procent) högre för de som uppgett funktionsnedsättning (63 procent) och lägre för de som varit bosatta 10 år eller längre i Sverige men som är födda i annat land (48 procent). 43 procent av de som arbetar, 51 procent av de som studerar på gymnasium och 56 procent av de som studerar vid universitet alternativt högskola skriver någon gång per år.

De som läser böcker ägnar sig i stor utsträckning även åt att streama kultur, gå på konsert, utställning etcetera och åt att spela data/tv-spel, rollspel eller liknande. Exempel på föreningar man är medlemmar i: Jädersgårdens Ekonomiska Förening, Volvos orkester och e-sportföreningen Phoenix Blue. Andelen som läser böcker är jämfört med totalgruppen (79 procent) högre för de som uppgett funktionsnedsättning (83 procent) och lägre för de som varit bosatta 10 år eller längre i Sverige men som är födda i annat land (76 procent). 75 procent av de som arbetar, 76 procent av de som studerar på gymnasium och 84 procent av de som studerar vid universitet alternativt högskola läser böcker någon gång per år.

Andra kulturaktiviteter som "Biblioteksbesökarna" även utövar är bokläsning, gå på konsert, LAN, bio, museum eller liknande och eget skapande och utövande i form av musik, teater, bild med mera. Somaliska föreningen, Förenade Lajv och Ung Kraft är exempel på föreningar de är medlemmar i. Andelen som besöker bibliotek är jämfört med totalgruppen (54 procent) högre både för de som uppgett funktionsnedsättning (58 procent) och för de som varit bosatta 10 år eller längre i Sverige men som är födda i annat land (63 procent). 43 procent av de som arbetar, 57 procent av de som studerar på gymnasium och 69 procent av de som studerar vid universitet alternativt högskola besöker bibliotek någon gång per år.

De som skriver poesi, bloggar eller liknande och de som besöker bibliotek ägnar sig i hög grad även åt bokläsning medan de som läser böcker inte i lika hög grad ägnar sig åt att skriva eller besöka bibliotek utan mer åt att streama kultur. Andelen som är medlemmar i en eller flera någon kulturförening alternativt föreningar som arrangerar kulturaktiviteter är högst för biblioteksbesökare (12 procent) och något lägre för de som skriver och läser böcker (10 procent). Villigheten att åka till annan kommun för ett kulturutbud som man menar saknas i den egna kommunen är högst för de som läser böcker (76 procent), följt av biblioteksbesökare (41 procent) och de som skriver (40 procent).

Kommentar

Jämfört med 2014 års enkätresultat har andelen som skriver poesi, dagbok, blogg eller liknande ökat 16 procent, andelen som läser böcker minskat med 15 procent och andelen som besöker bibliotek minskat med 33 procent. Regionala skrivfrämjande insatser som skrivarkurser och författarskola för unga under 2020 kan vara bidragande faktorer till ökningen av målgruppens skrivande. I enkätkommentarerna efterfrågas poesi, poetryslam, skrivarskola, skrivarkurser men även bokklubbar och författarsamtal på biblioteken. Att biblioteken och bokutlåning periodvis fick stänga eller erbjuda begränsade öppettider under pandemin är troligen en bidragande orsak både till att andelen som besöker bibliotek och läser böcker minskat. Fördjupade studier behövs för att utröna om även andra faktorer som e-böcker kan ha betydelse.

Respondenterna har i undersökningen inte kunnat uppge vilket typ av böcker man läser utan bara att man läser böcker vilket i princip kan betyda att respondenten haft studielitteratur som man läst utanför skoltid i åtanke. En jämförelse mellan sysselsättningar visar att andelen som skriver, läser böcker och besöker bibliotek är högst för universitets- och högskolestudenter. I vilken utsträckning kulturaktiviteterna och framför allt bokläsningen och biblioteksbesöken hör samman med studierna framgår ej av materialet. Av de som uppgett att de aldrig besöker ett bibliotek är andelen högst för de som arbetar. Om detta i sin tur beror på geografiskt avstånd till bibliotek, öppettider i relation till arbetstider eller andra faktorer är okänt. Studenter har överlag friare tider och universitets- och högskolestudenter kan även ha tillgång till lärosätets bibliotek.

Eget skapande och utövande

Rubriken avser aktiviteterna *Syr/slöjdar/snickrar/annat textilarbete eller annat hantverk* och *Sjunger/spelar instrument/skapar musik/spelar teater/gör bild (till exempel målar tecknar, foto, film)*. Då kulturaktiviteterna ovan handlar om eget skapande och utövande fast inom olika kulturområden redovisas båda tillsammans här.

Resultat i korthet:

- 57 procent ägnar sig någon gång per år åt slöjd och hantverk, vilket är en minskning jämfört med 2014 då andelen var 66 procent.
- 74 procent utövar och skapar musik, teater, bild, film med mera någon gång per år, vilket är en minskning jämfört med 2014 då andelen var 84 procent.

En jämförelse mellan könen visar att andelen som någon gång per år ägnar sig åt ovan nämnda kulturaktiviteter är högst för hen.

En hög andel av de slöjd- och hantverksintresserade ägnar sig även åt att läsa böcker, streama kultur och skapa och utöva musik, teater, bild med mera. De är medlemmar i föreningar som E-town gaming, Stallarholmens vikingar, Mälardalens ingenjörer och Arbis ungdomssektion med flera. Andelen som sysslar med slöjd och hantverk är jämfört med totalgruppen (57 procent) högre för de som uppgett funktionsnedsättning (60 procent) och lägre för utlandsfödda bosatta minst 10 år i Sverige (42 procent). 54 procent av de som arbetar, 54 procent av de som studerar på gymnasium och 59 procent av de som studerar vid universitet alternativt högskola ägnar sig någon gång per år åt slöjd och hantverk.

Av de som skapar och utövar musik, film, scenkonst, bild med mera ägnar sig en hög andel även åt att gå på konserter, museum, LAN, utställningar med mera, bokläsning och ta del av streamad kultur. Teater Sörmland, Trosa E-sportförening och Eskilstuna Orkesterförening är några exempel på föreningar som de är medlemmar i. Andelen som skapar och utövar musik, teater, dans, bild, film med mera är jämfört med totalgruppen (74 procent) högre både för personer med funktionsnedsättning (85 procent) och för utlandsfödda som varit bosatta minst 10 år i Sverige (76 procent). 73 procent av de som arbetar, 82 procent av de som studerar på gymnasium och 64 procent av de som studerar vid universitet alternativt högskola skapar och utövar någon gång per år musik, teater, dans, bild, film med mera.

Kommentar

Jämfört med 2014 års enkätresultat har andelen som syr, slöjdar, snickrar med mera minskat med nio procent och andelen som sjunger, spelar teater, gör bild eller liknande minskat med 10 procent. De delar som kräver fysisk närvaro har naturligtvis i olika utsträckning påverkats av pandemin och som redan tidigare påpekats saknas information om vilken eller vilka av aktiviteterna det gäller.

Varför andelen utlandsfödda som bott 10 år eller längre i Sverige som ägnar sig åt slöjd och hantverk är lägre än både för totalgruppens och för personer med funktionsnedsättning är okänt. Regionsamverkan Sydsverige driver det fleråriga projektet Hör & Gör med vilket de vill nå barn och unga födda i och utanför Sverige och med och utan funktionsvariationer samt barn och unga inom de nationella minoriteterna. Här kan det finnas lärdomar och erfarenheter att ta del av. Följande förslag har inkommit: kurser i sömnad, träslöjd och keramik, historiskt hantverk, öppna makerspace, sömnadskurs, mönsterkonstruktion, syjuntor, hemmatips (sy, snickra, laga, underhållning), större on-lineutbud sömnad, miljöer för prova-på ”rejäl” hantverk, och använd slöjdsalarna i skolorna.

Efterfrågan på utbud inom eget skapande och utövande inom musik, film, scenkonst, bild med mera är stort och varierat: fler konstutställningar, kreativa kurser, dans och dansskola för vuxna, teaterkurser, kurs i koreansk pop dans, jazzdans, fri danskurs i ecstatic dance (improvisation till musik), traditionell dans, stand-up, musikal, poledance, dans-, sång-, och teaterundervisning för vuxna, prova-på aktiviteter, fysisk plats för kreativa aktiviteter med materialtillgång, fritidsgård för kultur, större on-lineutbud sång, kulturskola öppen för unga vuxna, större satsning på musik och skapande för unga utanför musikklass, fler chanser till att prova-på olika instrument och mini-utställningar eller danspass för olika åldersgrupper i kommunernas tomma lokaler.

Andelen som under förutsättning att kollektivtrafiken fungerar med tid och plats kan tänka sig resa till en annan kommun för ett kompletterande kulturutbud är ungefär lika stor bland slöjd- och hantverksintresserade som bland de som utövar och skapar teater, film, dans etcetera (ca 75 procent).

Streama kultur, Live-kultur, gå på kultur

Rubriken avser aktiviteterna *Tar del av streamad kultur på skärm: film, konserter, scenkonst med mera, Tar del av "Live-kultur" (du är fysiskt närvarande på platsen för arrangemanget): konserter, scenkonst med mera och Går på konsert/teater/LAN/dansuppvisning/museum/utställning/bio.*

Resultat i korthet:

- 81 procent går någon gång per år på museum, bio, konserter, dansuppvisning med mera, vilket är en minskning jämfört med 2014 då andelen var 93 procent.
- 84 procent tar någon gång per år del av streamad kultur, jämförelsetal saknas för 2014 då frågan är ny för 2021.
- 58 procent tar någon gång per år del av Live-kultur, jämförelsetal saknas för 2014 då frågan är ny för 2021.

En jämförelse mellan könen visar att andelen som någon gång per år ägnar sig åt ovan nämnda kulturaktiviteter är högst för hen.

Av de som går på olika typer av kultur ägnar sig en hög andel även åt att ta del av streamad kultur, spela data/tv-spel, rollspel eller liknande och läsa böcker. Sverok, Jädersgårdens ekonomiska förening och Södermanlands Cosplayförening är exempel på föreningar som kulturbesökarna är medlemmar i. Andelen som någon gång per år går på konserter, museum, Lan och så vidare är jämfört med totalgruppen (81 procent) högre för de som uppgett funktionsnedsättning (86 procent) och lägre för de som varit bosatta 10 år eller längre i Sverige men som är födda i annat land (74 procent). 73 procent av de som arbetar, 69 procent av de som studerar på gymnasium och 67 procent av de som studerar vid universitet alternativt högskola går någon gång per år på museum, konserter, utställningar, bio med mera.

De som streamar kultur ägnar sig i stor utsträckning även åt att spela data/tv-spel, rollspel med mera, gå på museum, utställningar, bio eller liknande och bokläsning. Eskilstuna orkesterförening, Tärningspåsen Nyköping, Laxnegården, Kulturhuset magasinet är exempel på föreningar som de är medlemmar i. Andelen som någon gång per år tar del av streamad kultur är jämfört med totalgruppen (84 procent) högre för de som uppgett funktionsnedsättning (91 procent) och lika för de som varit bosatta 10 år eller längre i Sverige men som är födda i annat land (84 procent). 81 procent av de som arbetar, 71 procent av de som studerar på gymnasium och 78 procent av de som studerar vid universitet alternativt högskola tar någon gång per år del av streamad kultur.

Av de som tar del av Live-kultur ägnar sig en stor andel även åt att gå på museum, konserter med mera, streama kultur och bokläsning. Som exempel på föreningar de är medlemmar i kan Ullevi hembygdskommun, Hagateatern i Köping och Trosa E-sportförening nämnas. Andelen som någon gång per år går på Live-kultur är högre än totalt (58 procent) för de som uppgett funktionsnedsättning (65 procent) och lägre för de som varit bosatta 10 år eller längre i Sverige men som är födda i annat land (47 procent). Av de som någon gång per år tar del av Live-kultur arbetar 49 procent, är 44 procent gymnasie studenter och 44 procent studerar vid universitet alternativt högskola.

Andelen av de som tar del av streamad kultur och Live-kultur och går på olika typer av kultur och som kan tänka resa till en annan kommun för ett kompletterande kulturutbud ligger mellan 70 och 80 procent. Cirka hälften av dessa är beroende av att kollektivtrafiken funkar med tiden och platsen för kulturaktiviteten.

Kommentar

Jämfört med 2014 års enkätresultat har andelen som går på konsert, teater, LAN, danssuppvisning, museum, utställning, bio minskat med 12 procent. Då frågorna om streamad kultur respektive Live-kultur är nya saknas jämförelsedata för 2014. Kulturaktiviteterna *Tar del av "Live-kultur" (du är fysiskt närvarande på platsen för arrangemanget): konserter, scenkonst med mera* respektive *Går på konsert/teater/LAN/dansuppvisning/museum /utställning/bio* går till viss del i varandra vilket kan ha försvårat tolkningen för respondenterna.

Inga önskemål eller kommentarer om streaming eller streamad kultur nämns i enkätens öppna frågor. Däremot har många förslag gällande mer Live-kultur i form av festivaler, event, scenkonst, konserter med mera inkommit. När det gäller kultur som man "går på" spänner förslagen och önskemålen från mer dans och ljusshower, fler lokala ungdomskonserter både inomhus och utomhus, fler museer, Cosplay-event, LAN, Lajv, 4D-bio, Folkets bio i Oxelösund eller Nyköping, förbättrade biosalonger, *många olika aktiviteter så att det finns något för alla* till mer konst och utställningar.

Annan kulturaktivitet

Med "annan kulturaktivitet" menas kulturaktiviteter som inte finns exemplifierade i enkätfrågan A7(a).

Resultat i korthet:

- 18 procent ägnar sig någon gång per år åt "Annan kulturaktivitet", vilket är en minskning jämfört med 2014 då andelen var 28 procent.

Följande nämns som exempel på vad respondenten menar med "annan kulturaktivitet": E-sport, Lajv, folkrace, fotografering, ljudbok, dans, balett, raggarkultur, friluftskultur, bevarande av ideella arv, ridsport, kortspel, figurspel, jakt, måleri och att titta på konst online med flera som sådana.

En jämförelse mellan könen visar att andelen som någon gång per år ägnar sig åt ovan nämnda kulturaktiviteter är högst för män. 27 procent av de som arbetar, 20 procent av de som går på gymnasiet och 15 procent av de som studerar vid universitet alternativt högskola ägnar sig någon gång per år åt så kallad annan kulturaktivitet. Andelen som utövar annan kulturaktivitet är jämfört med totalgruppen (28 procent) högre både för de som uppgett funktionsnedsättning (30 procent) och för de som varit bosatta 10 år eller längre i Sverige men som är födda i annat land (31 procent).

Arrangera

Resultat i korthet:

- 18 procent arrangerar någon gång per år festivaler, DIY, LAN, konserter, föreställningar dans teater, filmklubb eller liknande, vilket är en minskning jämfört med 2014 då andelen var 33 procent.

"Arrangörerna" är spridda både åldersmässigt och geografiskt över länet och andelen är högst för män. 14 procent av de som arbetar, 19 procent av de som går på gymnasiet och 22 procent av de som studerar vid universitet alternativt högskola arrangerar festivaler och liknande. 23 procent av "arrangörerna" har uppgett att de är medlemmar i kulturföreningar som exempelvis Förenade lajvare, e-sportföreningen Phoenix Blue och Degeers Cineastiska Sällskap eller i föreningar som arrangerar kultur för unga. En respondent driver ett företag som arrangerar kultur för unga.

De som någon gång per år arrangerar festivaler, LAN och liknande går i stor utsträckning även på utställningar, dansuppvisning, Lan, museum, bio, teater med mera, spelar data/tv-

spel, brädspel eller liknande och streamar kultur. Andelen som arrangerar är jämfört med totalgruppen (18 procent) högre både för de som uppgett funktionsnedsättning (28 procent) och för de som varit bosatta 10 år eller längre i Sverige men som är födda i annat land (27 procent). 87 procent kan tänka sig att åka till en annan kommun för att ta del av kulturaktiviteter som saknas i den egna kommunen. Drygt hälften av dessa under förutsättning att kollektivtrafiken funkar med tid och plats.

Kommentar

Jämfört med 2014 års enkätresultat har andelen som arrangerar någon gång per år festivaler, DIY, LAN, konserter, föreställningar dans teater, filmklubb eller liknande minskat med 15 procent. Om detta enbart beror på pandemirelaterade faktorer framgår ej.

Unga arrangörer kan lättare välja ett utbud som mer direkt tilltalar målgruppen och vet vilka informationsvägar som fungerar när det gäller marknadsföring och publikarbete. Svårigheten är att få kontinuitet över tid i verksamheten då flytt på grund av studier, arbete, familjebildning med mera är en naturlig del av 16–26 åringars liv. Arrangörsföreningar har en även en viktig roll att främja kulturellt deltagande genom bland annat ungdomsrabatter vilket större vinstdrivande bokningsbolag inte gör. Föreningsbidrag och arrangörsbidrag i den mån de finns för unga arrangörer behöver anpassas mer efter de faktiska förutsättningar som unga lever med. Även samarbeten mellan regionens verksamheter och unga arrangörer skulle kunna utveckla länets evenemang för och av unga. Återstartsutredningen *Från kris till kraft-Återstart för kulturen* lyfter arrangörsledets centrala roll för tillgång till kultur och påtalar behovet av insatser för att säkra arrangörernas överlevnad och utveckling.

Avslutande diskussion med förslag till fortsatt arbete

Om och i så fall vilka andra faktorer förutom pandemirelaterade som kan ha bidragit till att 10 av 13 kulturaktiviteter minskat sedan 2014 behövs det mer data och kunskap för att kunna utröna. Utöver kostnadsfrågan nämner Kulturanalys även tid som ett viktigt hinder för 16–25 åringars möjlighet att ta del av kultur i den utsträckning som man vill i rapporten *Kulturanalys 2015*. 45 procent av de som svarat på ungdokumentenkäten studerar, 27 procent av dessa på gymnasienivå. Både innan och under pandemin har det rapporterats om upplevd stress och tidspress i samband med studier framför allt på högstadie- och gymnasienivå.

Värt att notera är att de kulturaktiviteter som högst andel av respondenter med funktionsnedsättning respektive utlandsfödda respondenter som bott minst 10 år i Sverige ägnar sig åt är aktiviteter som utövaren i stor utsträckning kan anpassa till sina egna behov till skillnad från kulturaktiviteter arrangerade av andra utanför hemmet.

De fysiska restriktionerna under pandemin fick live- och besökskulturens publik att i en högre utsträckning än tidigare vända sig till olika streamingtjänster. Detta skapade en oro hos kultursektorn som beförde att publiken inte skulle återvända. Några av den digitala kulturens fördelar är att den är tids- och platsberoende men den saknar andra kvaliteter som live- och besökskulturen kan erbjuda och som den unga sörmländska publiken verkar sakna. Av inkomna kommentarer och förslag att döma har målgruppen ett uppdämt behov både av kultur i form av konserter, scenkonst, liveband, annan live- och besökskultur och av kultur över lag. Det live- och besökskulturen har emot sig är att den i viss mån konkurrerar med utbudet på Youtube och andra digitala plattformar som finns tillgängligt ”gratis” eller till en mindre penning.

Hittills har 2022 fört med sig stigande inflation, höjda räntekostnader, förväntade reallönesänkningar, ökade hushållskostnader (hyror/avgifter, bränsle, mat med mera) och ett krig i Europa. Är en snar återhämtning för målgruppens medelinkomst, likt den Arbetsförmedlingen spår gällande arbete, att förvänta och ger det i så fall verkligen ett större ekonomiskt utrymme för kulturkostnader eller äts utrymmet upp av fördyrade levnadskostnader? Minskningen av medelinkomsten mellan 2019 och 2020 slog hårdare mot vissa åldersklasser än andra. Vilka möjligheter till kulturellt deltagande har en ung myndig person utan ekonomisk back-up från föräldrar och anhöriga? Förbehållsbeloppet (existensminimum) är en schablonberäkning av vanliga levnadsomkostnader. Kronofogdemyndigheten räknar varje år ut ett nytt förbehållsbelopp. I beloppet ingår inte uttalat kostnader för kultur och av summorna att döma är knappast kostnader för kulturaktiviteter inräknade. Detta trots att rätten till kulturell delaktighet är inskriven i FN:s deklaration för mänskliga rättigheter, att kultur anses bidra till hälsan och att kulturell delaktighet är ett viktigt nationellt kulturpolitiskt mål. Om pengarna inte räcker till är frågan om val av kulturaktivitet inte längre relevant. Fördjupade studier om ekonomins betydelse för det kulturella deltagandet hos unga behöver genomföras som underlag för vilka eventuella stödinsatser som kan behöva göras för att unga inte ska sluta utöva, skapa eller ta del av kultur. Behövs särskilda nationella insatser?

Eget utövande och skapande är ofta förknippat med kostnader för inköp av instrument, lektioner, material, programvara med mera och det är kostnader som tenderar att öka ju äldre du blir och ju mer ens färdigheter utvecklas. Följdfrågan *Finns det kulturaktiviteter som du skulle vilja om pengar inte hade någon betydelse?* mejlades ut till de som uppgett kontaktuppgifter och som uppskattat pengars betydelse till 4 eller 5. Som ett av respondenternas svar visar behövs mer kunskap om 19–26 åringars möjlighet till eget skapande och kulturellt utövande då de inte längre kan ta del av kulturskolans offentligt stödda utbud: *Det finns absolut saker jag skulle vilja vara en del av men min ekonomi stoppar mig från. Skulle vilja dansa igen, skulle vilja lära mig språk med en lärare, skulle vilja ta ritklasser (specifikt digitalt skapande/ritande). Förstår att det måste kosta pengar men ibland är det det enda som hindrar en från att delta.* Om inte kulturskolan kan erbjuda kurser för dessa åldrar behöver rätten till kulturellt utövande och deltagande säkerställas på annat sätt. Kanske kan kursverksamhet i studieförbundens regi till subventionerat pris vara ett alternativ för de som inte i första hand siktar mot en professionell karriär? Av enkätförslagen att döma verkar inte alla ha de ekonomiska förutsättningarna att fortsätta eller ens påbörja sin kulturella förkovran. Är återväxten av och den framtida tillgången på professionella kulturaktörer hotad? Andreas Odsvall, kulturskolechef i Flens kommun, menar att *samhället och dess kulturinstitutioner är beroende av kulturskolorna då de flesta professionella utövare börjar sin bana i unga år på en kulturskola. Där läggs grunden för att senare kunna studera vidare på till exempel estetiskt gymnasium, folkhögskola eller högskola.* Med stöd i Barnkonventionen slopade Flens kulturskola avgiften 2021 vilket enligt SVT-nyheter lett till att antalet elever med utländsk bakgrund som söker till kulturskolan närapå har fördubblats.

Inga nya unga kulturyrtingar har kunnat identifieras i 2021 års enkätsvar men däremot en rad utvecklingsområden som ungt arrangörskap, kulturutbud, tillgänglighet, kollektivtrafik kontra kulturutbud i andra kommuner, information och marknadsföring, digital kultur med flera som man förslagsvis arbetar med i olika fokusgrupper. Det handlar både om att säkerställa målgruppens möjligheter till kulturell delaktighet och utövande samt att ta vara på den skatt av över 300 tankar, förslag och idéer som inkommit. Utöver arbetet med tematiska fokusgrupper föreslås att en testgrupp om 20 personer (18–26 år) inrättas för ett test av ett ”kulturresekort” i samverkan med länets kommuner. Tanken är att 20 personer med olika kulturintressen och olika behov under ett år ”får” 10 kulturreSOR att använda till olika typer av kulturaktiviteter. Som motprestationen dokumenterar de vilka typer av aktiviteter de går på, hur transport/resor fungerar med tider och platser (inklusive trygga platser och kulturutbud i andra kommuner) samt hur de fått kännedom om aktiviteten. Detta skulle vara en del i en metodutveckling för att säkra allas rätt till kultur med särskilt fokus på utsatta grupper bland unga och ambitionen är att det görs som en långsiktig satsning i samarbete med forskning. Återstartsutredningens förslag om kulturcheckar på 150 kr till folkbokförda i Sverige fyllda 18 år skulle för målgruppen fungera ännu bättre som stimulansåtgärd i kombination med ett regionalt kulturresekort.

34 procent tar minst en gång om dagen del av ett streamat kulturutbud och 29 procent gör det minst en gång i veckan. 28 procent spelar data/tv-spel, rollspel eller liknande minst en gång om dagen, 31 procent gör det minst en gång i veckan. Digital kultur är och kommer troligen även framöver vara en del av det totala kulturutbudet jämsides med live- och besökskulturen. Kunskap om och förståelse för skillnaderna mellan exempelvis kultursektorns definition av

fysisk kultur, Live-kultur respektive digital kultur och målgruppens definitioner behövs. Fysiskt närvarande är man oavsett om man ser en streamad dansföreställning, spelar data/tv-spel eller går på en konstutställning så hur beskriver man skillnaden? Det saknas ett gemensamt språk för de olika upplevelsernas kvaliteter. Hur använder målgruppen kulturen som är ”både och”, som exempelvis hantverk/konsthantverk som utförs fysiskt framför en kamera och i digital interaktion med andra? Kommer det moderna digitala livet påverka synen på kultur och kulturutbud och definitionerna av de konst- och kulturområden som idag ligger till grund för statlig och regional bidragsgivningen?

För personer som lever med psykiska funktionsvariationer kan exempelvis dataspel möjliggöra social interaktion i digitala rum när man har svårt att klara det ”in real life”. I detta sammanhang skulle det vara intressant att pröva intresset för verksamhet där digitala och analoga kulturaktiviteter kombineras för att erbjuda nya sätt att prova och utveckla färdigheter inom exempelvis slöjd, kulturhantverk, design och konsthantverk. Digital kultur kan även ha hälsofrämjande aspekter. Enligt webbsidan digitalimpactnorth.se används en kombination av neurovetenskap, VR-teknik och speldesign inom rehabilitering av strokepatienter. Fördjupade studier om digital kontra analog kultur, streamad kultur kontra Live-kultur och kultur som är både och behövs för att undvika att okunskap och fördomar styr framtidens konst- och kulturområden.

Referenser

Myndigheten för kulturanalys. 2015. *Kulturanalys 2015*. Stockholm: Myndigheten för kulturanalys.

Myndigheten för kulturanalys. 2017. *Barn och Ungas kulturaktiviteter* Kulturfakta 2017:5 Stockholm: Myndigheten för kulturanalys.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). 2019. Delrapport 2: *Uppdrag att stärka förutsättningarna att skapa mötesplatser för unga hbtq-personer*. Delrapportering av regeringsuppdrag (2019/01404/MRB).

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). 2022. *Ung idag 2022: Ungas försörjning och ekonomiska levnadsvillkor*.

SOU 2021:77. *Från kris till kraft-Återstart för kulturen*. Betänkande av Utredningen återstart för kulturen. Stockholm.

Region Sörmland. 2020. *Liv & Hälsa Ung 2020*